

Taniel Varujan Kimdir?

Posted on 18/12/2014

1884'te, Sivas'ın Pırtnik köyünde doğdu. 12 yaşında İstanbul'a geldi; Beyoğlu ve Kadıköy Mıkhitaryan okullarında okudu, Veedik Murat Rafael Mıkhitaryan Okulu'nu bitirdi. Yüksek öğrenimine Brüksel'deki Gandhi Üniversitesi'nde başladı.

Üniversite yıllarında şiirleri, "Pazmaveb", "Keğuni", "Anahid", "Şirag", "Razmig", "Hayrenik" gazetelerinde yayınlanınca büyük bir dikkat çekti. Üniversiteyi bitirdiğinde Meşrutiyet'in ilanıyla, diğerleri gibi heyecanla İstanbul'a döndü. Diplomat olmak için eğitim aldığı halde 1909'da yaşam çizgisinde radikal bir değişiklik yaparak öğretmenliğe başladı.

1912'ye kadar, Sivas ve Tokat'taki birçok Ermeni lisesinin müdürlüğünü yaptı. 1912'de İstanbul'a döndü ve başına geçtiği Beyoğlu Ermeni Katolik Lusavoriç Okulu'nda çok sayıda değerli öğrenci yetiştirdi. Eserleri arasında "Sarsurner" (Ürpertiler), "Çartı" (Kıyım), "Dırdunçk Demircibaşyani" (Demircibaşı) yer alıyor.

En ünlü kitabı, şiirlerini topladığı "Hatsin Yerkı" (Ekmeğin Şarkısı) idi. Bu eserini Teotig'in deyişiyle, "sevgili eşinin", "baskıcı rejim zabitlerinin elinden zor kurtardığı" bilinir. Yoksulluğun, alın terinin, emeğin, aşkın ve yurtseverliğin, kendine özgü şarkıcısı ve olağanüstü şairi, hayat dolu bir hayal gücüne ve görülmemiş bir üretkenliğe sahipti.

Şair Cem Yavuz, Varujan'ın şiirini ve önemini şu sözlerle anlatıyor:

" 20. yüzyıl dönümünde Ermeni toplumunun umutlarını dile getirme açısından Siamanto ve Varujan, çağdaşlarına göre çok daha etkin olmuşlardır. İki şair de şiirlerinde destansı öğelere, epik göndermelere ve pagan döneme ait imajlara yaslanarak sembolik bir biçimle

özgürlük düşünüy dillendirmiş ve Ermeni sanatında bir yenedendoğum için çaba göstermişlerdir. 1896 Kilikya (Adana) olayları esnasında babasının İstanbul'da haksız yere suçlanıp hapsedilmesiyle, örgütlü kötülüğün Varujan için kurguladığı ağıdın ilk dizeleri yazılmış olur.”

13 Ağustos 1915 Perşembe sabahı, aralarında Ermeni şiirinin iki büyük ismi Taniel Varujan ile Rupen Sevag'ı sürgün günlerini birlikte geçirdikleri Teotig o günü şöyle anlatıyor:

“Ayrılacağımız gece, evimiz görece olarak kederden uzak durdu. Aşçımızın da yardımı ile tatlılar ve diğer lezzetli şeyler pişirmekle uğraştık. Sevag Ayaş'taki arkadaşımız için yanına alacaktı. Tatlıların en iyi parçalarını da sevgili arkadaşşıma, yakından tanıdığım Siamanto'ya ikram ettim. Tatlı olan her şeye zaafının farkındaydım. Gece geç yattık ve çok az uyuduk. Gün doğmadan ayaklandık. Kafamız, bu ayrılışa neden olan kötü kader ile meşguldu. Sevag yine eşi ve oğluna ilişkin rüyalar görmüştü. Rüyasında karısı son derece zayıflamış ve çirkinleşmişti. Oğlu ise alışılmadık derecede şişmanlamıştı, ama yakışıklıydı. Aramızda rüyaların ne anlama geldiğinin açıklanabileceğine inanların çıkardığı tek sonuç ise, büyük bir felaketin yaklaşmakta olduğu yolundaydı.

“Arabacı erkenden sökün etti, kısa bir süre için ayrılıp, kasaba yakınlarındaki sürgünlerin toplanma yerine, köprübaşına gittik. Karanlık, ayın olmadığı karanlık bir ağustos gecesini, beş arkadaşımızla vedalaşıp, yolcu ettik.

“O gece, saat 12.00'den hemen önce öldürüldükleri haberini aldık. Haber Tuney'den Çankırı'ya telefonla ulaşmıştı. Polis şefi Nurettin ve İttihat Partisi genel müfettişi Oğuz, bu ölümcül haberi neşeyle karşıladılar.”

Kaynak: bianet.org